

Fakulta sociálních studií

Výroční zpráva o činnosti za rok 1999

Děkan:	Prof. PhDr. Ivo Možný, CSc.
Proděkani:	Doc. PhDr. Petr Macek, CSc. Doc. PhDr. Ladislav Rabušic, CSc. PhDr. Csaba Szaló, Ph.D.
Předseda AS FSS MU:	Doc. PhDr. Lubomír Kostroň, CSc.
Tajemník:	Ing. Vojtěch Moštěk

Druhý rok existence Fakulty sociálních studií je charakterizovatelný následujícími aktivitami. V oblasti vědy a výzkumu mají na FSS v současné době prioritu dva výzkumné záměry – „Etnika, minority a marginalizované skupiny“ a „Děti, mládež a rodina v transformaci“, na nichž spolupracují jednotlivé katedry s dalšími pracovišti v ČR i v zahraničí. První je dlouhodobým interdisciplinárním výzkumem problematiky menšin, který zachycuje jak základní charakteristiky menšin, které žijí na našem území, tak i psychologické a sociální faktory, které jejich postavení a soužití s většinovou společností ovlivňují, přičemž hlavní akcent je kladen na problematiku etnika Romů. Druhý ze záměrů sleduje sociální trendy transformace české rodiny, ve zkoumání zákonitostí psychického a sociálního vývoje dětí a mládeže a perspektivně i stáří, přičemž využívá i výzkumné kapacity humanitní environmentalistiky, poznatků o sociologických a psychologických aspektech života minorit, etnických a marginalizovaných skupin. Součástí těchto výzkumných úkolů je i práce na mezinárodním projektu zaměřeném k výuce problematiky etnických menšin v rámci řádných studijních programů (Nadace J. Husa), komplexní výzkum romských dětí a rodiny v lokalitách Brna a Ostravy (Nadace British Know How Fund), dále práce na výzkumu účinků systému sociálních dávek a projektu nazvaném „Selhávání sociální politiky“ (oba granty GAČR). Všechna pracoviště ovšem mimoto řeší další výzkumy odpovídající jejich odbornému a pedagogickému zaměření. Celkem bylo v uplynulém roce na FSS řešeno 31 grantů, z toho 9 od GAČR, 8 od Vzdělávací nadace Jana Husa, 4 od Open Society Fund, atd.

Vědeckovýzkumná činnost se samozřejmě neobejde bez aktivit organizačních: FSS pořádala na své půdě mezinárodní konferenci *Systems in Transition* (únor) a *Realita a rizika sociální exkluze* (listopad) a její členové se rovněž podíleli na konferenci *Nacionalistické strany v Evropě*, pořádané Mezinárodním politologickým ústavem MU. Pracovníci fakulty dále zasedali v oborových radách grantových agentur (13 v tuzemských, 1 v zahraniční) a ve výborech odborných společností (7 v tuzemských a 1 v zahraničním). K již tradičním aktivitám akademického sboru FSS patří expertízy pro ústřední orgány, na nichž se v roce 1999 podílelo 9 zaměstnanců. Fakulta na své půdě uvítala rovněž mnoho zajímavých hostů, v loňském roce zde například proběhly diskuse s Jakubem Puchalským, Vladimírem Železným, Ivo Mathém či Magdou Vášáryovou.

V oblasti pedagogické patřilo v uplynulém roce k nejvýznamnějším počínům zřízení kombinovaného studia (prozatím pět kombinací na bakalářském stupni), které umožňuje zejména lidem v zaměstnání získat požadované vzdělání. O všechny nabízené obory byl veliký zájem. Další snahou vyjít vstříc vzrůstající poptávce bylo ustanovení nového oboru Mezinárodní vztahy a evropská studia (zajišťovaného především katedrou politologie), jenž se rovněž musel vyrovnávat s ohromnou poptávkou uchazečů. V souladu s vyrovnáváním se s evropskými standardy vysokoškolského vzdělání dále probíhala akreditace všech kurzů nabízených v rámci studijních programů FSS, jejíž součástí je zavádění Eurokreditů srovnatelných v rámci vzdělávacích systémů v evropském kontextu. Zájem o studium na FSS

Ioni dále rostl – k přijímacím zkouškám na bakalářské studium se hlásilo celých 4 061 uchazečů a 237 bakalářů projevilo zájem studovat na magisterském stupni. Nově přijatých a v září zapsaných studentů však nakonec mohlo být jen 244 (pro stupeň bakalářský) a 102 (pro stupeň magisterský).

Mezinárodní spolupráce na fakultě probíhala jak na poli společného grantového výzkumu, tak na základě univerzitních dohod, programů i neformálních kontaktů. Například pod programem TEMPUS S-JEP zorganizovala fakulta supervizní pobyt V. Smékala na University of Ulster v Londonderry a J. Volné v St. Loye's School of Occupational Therapy – spolu s ní se studijního pobytu na této škole zúčastnilo 5 studentů a 2 jejich studentky na oplátku přijely na FSS. V rámci programu SOCRATES-ERASMUS vycestovalo do zahraničí 10 studentů: do Jeny, Roskilde, Driebergenu a Lillehammeru a 2 vyučující (do Amsterdamu a Tilburgu). Pro příští školní rok byly podepsány smlouvy s univerzitami v Roskilde, Jeně, Římě, Driebergenu, Lillehammeru, Tilburgu a Lovani, na jejichž základě se mají uskutečnit výjezdy 15 studentů. Na základě meziuniverzitní dohody proběhl přednáškový pobyt prof. Kellera na Univerzitě v Rennes a během roku odcestovalo na delší studijní a přednáškové pobyty odcestovalo nejméně 8 dalších pracovníků. Na FSS na oplátku přednášelo mnoho zahraničních hostů: mezi nimi Xu Yaokui z pekingského Institutu žurnalistiky a komunikace, Ellen Hume Shattuck, USA, Robert Braun z Economic University of Budapest, dále prof. Robert Saciuk a dr. Stanislava Witkowski z Univerzity Wrocław, dr. C. A. Lewis z University of Ulster, prof. Pavel Machotka z University of California, prof. Thomas Stewart ze SUNY či prof. Michal Buchowski z Poznaně. V rámci grantového programu „Žurnalistická etika“ byly uspořádány přednášky Teresy Sasinske-Klas a Thomasze Goban-Klas. FSS organizovala rovněž pobyt 21 bakalářských studentů londýnské SSEES, kteří již pátým rokem absolvují svůj podzimní semestr v Brně, kde je pro ně připraven kurz složený z přednášek o sociální a politické realitě a problémech postkomunistických zemí a zajištěna výuka češtiny.

Publikační činnost pracovníků fakulty za uplynulý rok dala vzniknout 21 monografiím, 23 sborníkům (z toho 4 zahraničním), 36 původním časopiseckým pracím (9 zahraničním) a dalším publikačním výstupům, včetně učebnic, skript i populárních titulů. Významná je rovněž spolupráce Katedry masmediálních studií a žurnalistiky s ČT a rozhlasem. Z knižních titulů stojí za zmínku například nové doplněné vydání studie I. Možného *Proč tak snadno* a jeho *Sociologie rodiny: její vývoj, teorie a základní problémy*, dále pak *Politická teorie multikulturalismu* (P. Barša), *Sociologie nerovnosti a chudoby* (P. Mareš), *Národní stát a etnický konflikt* (P. Barša a M. Strmiska), *Manželství a rodiny: struktura, dynamika, komunikace* (I. Plaňava), či sborník *Křesťanské a konzervativní strany a evropská integrace*, editovaný M. Marešem a P. Fialou.

Na závěr zmínka o získaných oceněních: prof. Ivo Možnému bylo uděleno čestné členství v České učené společnosti v Praze a v Europä ische Akademie der Wissenschaften und Künste ve Vídni, prof. Hana Librová získala Cenu Josefa Vavrouška, udělovanou Nadačí Charta 77 a prof. Jan Keller Cenu ministra životního prostředí ČR za rok 1999.